

4. Richelieu Armand Jean du Plessis, Cardinal et Duc de. The Political Testament of Cardinal Richelieu. trans. Henry Bertram Hill. Madison: University of Wisconsin Press, 1964.

5. Temirov Y. The West's confusion: origins and implications. *Social Space. Scientific Journal*. 2018. 1(15). URL: https://www.researchgate.net/publication/328566640_The_West%27s_confusion_Origins_and_implications

6. Waltz Kenneth N. The Stability of a Bipolar World. 1964. *Daedalus* 93(3). C. 881–909.

Назарова Анастасія

Донецький національний університет імені Василя Стуса

ВПЛИВ МУЛЬТИКУЛЬТУРАЛІЗМУ НА ФОРМУВАННЯ НОВОГО СВІТОВОГО ПОРЯДКУ

Анотація. Дослідження є актуальним для розуміння природи змін у сучасному світі. Визнання і прийняття культурного різноманіття формує важливі підвалини майбутнього світоустрою. Адже проблема взаємодії культур завжди була притаманна полікультурним суспільствам. Часто етнічні конфлікти породжували різні соціальні катаклізми аж до прямих військових зіткнень як цілих держав, так і всередині держав.

Ключові слова: мультикультуралізм, конфлікти, культура, світовий порядок.

Abstract. The study is relevant for understanding the nature of changes in the modern world. The recognition and acceptance of cultural diversity forms important foundations for the future world order. After all, the problem of cultural interaction has always been inherent in all multicultural societies. Often ethnic conflicts gave rise to various social cataclysms, up to direct military clashes both entire states and within states.

Keywords: multiculturalism, conflicts, culture, world order.

Сьогодні в умовах перманентної трансформації світопорядку, в період соціальних і культурних криз, особливо актуальними є дослідження, присвячені проблемам цивілізаційної динаміки, особливостям міжкультурного діалогу і соціокультурної ідентифікації. У сучасному світі майже не залишилося держав, які можна назвати моноетнічними. Суспільства більшості держав характеризуються культурним різноманіттям. Міграція, розвиток торгівлі і туризму, міжнародні обміни, мобільність кваліфікованих фахівців призводять до того, що в більшості країн проживає значна кількість людей, що належать до інших культур.

Спроби вирішити проблему поліетнічності всередині багатокультурних країн призвели до створення політики мультикультуралізму і, відповідно, виникнення терміна як такого. Поняття «мультикультуралізм» відоме ще з 1940-х рр., поширеним воно стало в 1960-ті рр., а більшість досліджень цього явища припадає на 1990-ті рр. — оптимістичне десятиліття політики мультикультуралізму, коли дійсно здавалося, що ця політика може бути реалізована практично в будь-яких багатокультурних суспільствах [1].

Однією з перших країн, де стала проводитися політика мультикультуралізму була Канада. На політичному рівні мультикультуралізм став застосовуватися після прийняття в Канаді в 1971 р. документа під назвою «офіційний Акт про мультикультуралізм». Поштовхом до реалізації мультикультуралізму у практиці Канади стала загроза «Квебекського сепаратизму». Однак «канадський досвід» мультикультуралізму визнається не всіма дослідниками. На думку Е. Паїна, «мультикультуралізм – це зовсім свіжа концепція, яка увійшла в науковий обіг лише в кінці 1980-х рр., і через свою новизну поки не має серйозної теоретичної основи. Сам цей термін вкрай не визначений, хоча і вживається останнім часом надзвичайно широко в багатьох країнах світу» [3].

Тож концепція мультикультуралізму постійно уточнюється і розвивається відповідно до появи нових підходів і вшир, і вглиб. Отже, досить складно охопити всю багатозначність мультикультуралізму в одному ключі. Причиною цього може бути те, що виникненню мультикультуралізму сприяло багато факторів. Американський дослідник Н. Глейзер визначив мультикультуралізм як «комплекс різноманітних процесів розвитку, в ході яких розкриваються багато культур на противагу єдиної національної культури». Це одне з найбільш широких визначень мультикультуралізму [1].

На міжнародній арені «мода» на мультикультуралізм проявилася наприкінці 1980-х рр. у вигляді відродження риторики про забезпечення прав етнокультурних меншин. До цього часу проблема етнокультурних меншин на міжнародному рівні, як і на національних, майже не розглядалася та не була актуальною. Політика мультикультуралізму, як і глобалізація, вплинула на міжнародні відносини. Це стосується таких тем: депортація, міграція, питання злочинців, питання громадянства тощо.

Мультикультуралізм у міжнародних відносинах проявляється все більш відчутно. Відбувається це у разі, коли ідеї мультикультуралізму заявляють про себе як в житті окремих країн, так і у відносинах між ними. Виникає взаємодія різних цивілізацій, підтверджується принцип різноманітності світу. Дають про себе знати культурні відмінності цивілізаційного порядку.

Ці процеси здійснюються в обстановці зростаючої невизначеності і напруженості, виникає небезпека нових конфліктів різного ступеня інтенсивності. Світ ХХІ століття стає більш складним, порівняно з ХХ століттям, коли в біполярному середовищі панувала ідеологічна боротьба. Її вимоги обмежувалися поділом на два світи – капіталістичний і соціалістичний. Сьогодні конфліктність у міжнародних відносинах відображає прагнення політичних еліт впровадити свої етнічні та культурні цінності в життя інших країн. Внаслідок цього у світі зростає конфліктність, процеси глобалізації стикаються з ідентичністю [4]. У поширенні мультикультуралізму вбачається серйозний привід для занепокоєння щодо майбутнього політичних націй.

Зворотною стороною «культурної мозаїки» є ослаблення громадянської солідарності і зростання соціальних конфліктів на релігійному, етнічному і культурному ґрунті, що робить суспільства особливо вразливими перед зовнішніми викликами і погрозами.

Необхідно також зазначити, що етнічні та культурні меншини все більше починають представляти і здійснювати свої інтереси в державних структурах, що в перспективі може істотно вплинути на внутрішньодержавний устрій країн.

Важливим є й те, що мультикультуралізм започаткував таке поняття, як «політкоректність». Однак гострі проблеми і питання замовчуються. Меншини користуються цим, щоб привернути до себе увагу, звинувачуючи критиків у ксенофобії, расизмі та нетерпимості. Так разом з діалогом зникає і розвиток мультикультуралізму, накопичуються проблеми.

Важливою особливістю сучасного етапу мультикультуралізму є те, що мультикультуралістський експеримент проводився в контексті складних соціальних, політичних та економічних перетворень у світі. Сьогодні відбувається тісне зіткнення культур і знаходження спільної мови, діалогу. Все це підкреслює, що мультикультурне суспільство не може бути ідеально гармонійним. Тут були і будуть складні взаємини. Події, що відбуваються в сучасному світі, породжують ситуацію зникаючої культурної ідентичності, самовідчуття себе «скрізь трохи іноземцем».

Джерела та література

1. Глейзер Н. Мультиетнічні суспільства: проблеми демографічного, релігійного та культурного розмаїття. *Етнографічний огляд*. 1998. № 6. С. 98–103.
2. Дрожжина С. В. Мультикультуралізм: теоретичні і практичні аспекти. *Політичний менеджмент*. 2008. №3 . С. 96–106.
3. Паін Е. А. Між імперією і нацією. *Мультикультурна сучасність*. 2009. № 4.
4. Суконкіна Т. Н. Феномен мультикультуралізму в сучасному суспільстві. *Практична філософія*. 2008. № 4. С. 35–38.
5. М'язова І. Ю. Про місце та роль мультикультуралізму в комунікативному просторі. *Філософські проблеми гуманітарних наук*. 2008. № 13. С. 156–160.
6. Canadian Multiculturalism Act of 1971. Department of Justice of Canada Constitutional Documents Web Database. URL: <http://laws-lois.justice.gc.ca/eng/acts/c-18.7/>

Анісов Артур

Донецький національний університет імені Василя Стуса

ДИСКУСІЇ ЩОДО СТАТУСУ НАДДЕРЖАВИ КНР НА МІЖНАРОДНІЙ АРЕНІ

Анотація. У тезах висвітлено основи функціонування сучасної мультиполярної системи міжнародних відносин з урахуванням великих держав та наддержави. Увага привертається до критеріїв наддержави та відповідності їм КНР. Наведено статистичні дані для відображення розвитку та світового лідерства КНР.